

Európska komisia prijíma kroky na zákaz nekalých obchodných praktík v potravinovom reťazci

V snahe poskytnúť poľnohospodárom a malým a stredným podnikom väčšiu istotu a menšiu potrebu riadiť riziká, nad ktorými majú len malú, resp. žiadnu kontrolu, si Komisia posvietila na najškodlivejšie nekalé obchodné praktiky.

Komisia dnes navrhuje zakázať tie najvypuklejšie nekalé obchodné praktiky v potravinovom reťazci, aby sa zabezpečilo spravodlivejšie zaobchádzanie s malými a strednými potravinárskymi a poľnohospodárskymi podnikmi. Návrh okrem toho obsahuje účinné ustanovenia o presadzovaní: ak sa zistí porušenie pravidiel, vnútroštátne orgány budú môcť ukladať sankcie.

Menší prevádzkovatelia v potravinovom reťazci vrátane poľnohospodárov sú zraniteľní voči nekalým obchodným praktikám partnerov, ktorí sú tiež súčasťou reťazca. Často im chýba vyjednávací sila a alternatívy, ako dostať výrobky k spotrebiteľom.

Podpredseda Komisie Jyrki Katainen, ktorý je zodpovedný za pracovné miesta, rast, investície a konkurencieschopnosť, uviedol: *„Potravinový reťazec sa vyznačuje nerovnováhou vo vyjednávací sila a Komisia týmto návrhom začína ofenzívu proti nekalým obchodným praktikám. Musíme konať, pretože nečestné obchodné správanie ochromuje hospodársku životaschopnosť subjektov v reťazci. Vďaka stanoveniu minimálnych noriem a posilneniu presadzovania by sa návrhom malo zabezpečiť, aby tieto subjekty mohli súťažiť za spravodlivých podmienok, čím sa zároveň prispeje k celkovej účinnosti reťazca. Ide o jasný odkaz v záujme spravodlivejšieho obchodného správania.“*

Komisár pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka Phil Hogan sa vyjadril: *„Každá reťaz je len taká silná ako jej najslabší článok. Potravinový reťazec môže byť účinný a efektívny len vtedy, ak je spravodlivý.“*

Ústrednou myšlienkou dnešného návrhu je spravodlivosť. Chceme dať hlas tým, ktorých nepočítajú - tým, ktorí sa bez vlastného zavinenia stali obeťami slabej vyjednávacej pozície. Cieľom dnešného návrhu zakázať nekalé obchodné praktiky je posilniť pozíciu výrobcov a malých a stredných podnikov pôsobiacich v potravinovom reťazci. Súčasťou toho je aj zabezpečenie rozhodného a účinného presadzovania. Usilujeme sa z potravinového reťazca odstrániť „faktor strachu“, a to vďaka možnosti podať dôvernú sťažnosť.“

Medzi nekalé obchodné praktiky, ktoré sa majú zakázať, patria oneskorené platby za netrvanlivé potravinárske výrobky, rušenie objednávok na poslednú chvíľu, jednostranné alebo retroaktívne zmeny zmlúv či tlak na dodávateľa, aby platil za vyplytvané výrobky. Ďalšie postupy sa zasa povolia iba vtedy, ak sa na nich zmluvné strany vopred jasne a jednoznačne dohodnú: ak kupujúci vráti nepredané potraviny dodávateľovi, ak kupujúci účtuje dodávateľovi poplatok za zabezpečenie alebo udržanie zmluvy o dodávke potravinových výrobkov, prípadne ak dodávateľ platí za propagáciu alebo marketing potravinových výrobkov, ktoré predáva kupujúci.

V návrhu Komisie sa od členských štátov vyžaduje, aby určili verejný orgán zodpovedný za presadzovanie nových pravidiel. Ak sa preukáže nesplnenie povinností, zodpovedný orgán presadzovania práva bude mať právomoc uložiť primeranú a odrádzajúcu sankciu. Vyšetrovanie bude môcť iniciovať sám alebo na základe sťažnosti. V druhom prípade budú sťažovatelia môcť v záujme ochrany svojho postavenia voči obchodným partnerom požiadať o zachovanie dôvernosti a anonymity. Komisia zriadi mechanizmus koordinácie medzi orgánmi presadzovania práva, vďaka ktorému si budú môcť vymieňať osvedčené postupy.

Navrhované opatrenia dopĺňajú tie, ktoré existujú v členských štátoch, ako aj opatrenia uvedené v kódexe správania dobrovoľnej Iniciatívy dodávateľského reťazca. Členské štáty môžu prijať aj ďalšie opatrenia, ak to uznajú za vhodné.

Návrh Komisie bude mať formu celounijného právneho predpisu (smernice). Teraz sa spolu s posúdením vplyvu predkladá obom spoluzákonodarcom, Európskemu parlamentu a Rade, v ktorej sú

zastúpené vlády členských štátov.

Súvislosti

V pracovnom programe Komisie na rok 2018 sa uvádza, že „Komisia navrhne opatrenia na zlepšenie fungovania potravinového dodávateľského reťazca na pomoc poľnohospodárom s cieľom posilniť ich postavenie na trhu a ochrániť ich pred budúciimi otrasmi“.

Táto iniciatíva nadväzuje na správy o stave Únie z rokov 2015 a 2016, v ktorých sa predseda Juncker viac ráz venoval otázkam potravinového reťazca. Ide o politickú reakciu na uznesenie, v ktorom Európsky parlament v júni 2016 vyzval Európsku komisiu, aby predložila návrh riešenia problematiky nekalých obchodných praktík na úrovni EÚ. Navyše aj Rada vo svojich záveroch z decembra 2016 vyzvala Komisiu, aby uskutočnila posúdenie vplyvu s cieľom navrhnúť legislatívny rámec EÚ alebo iné nelegislatívne opatrenia na riešenie nekalých obchodných praktík.

Komisia už od začiatku svojho mandátu pracuje na vytvorení spravodlivejšieho a vyrovnaniejšieho potravinového reťazca. V roku 2016 sme zriadili [osobitnú skupinu pre poľnohospodárske trhy](#) (Agricultural Markets Task Force - AMTF) s cieľom posúdiť úlohu poľnohospodárov v rámci širšieho potravinového reťazca a vypracovať [odporúčania](#) o tom, ako ju posilniť. Na základe týchto odporúčaní Komisia v roku 2017 začala [úvodné posúdenie vplyvu](#) a [verejnú konzultáciu](#) o zlepšení potravinového reťazca, ktoré zas pomohli identifikovať konkrétne nekalé obchodné praktiky v rozsahu pôsobnosti smernice. Podľa výsledkov [nedávneho celounijného prieskumu](#) verejnej mienky uverejneného vo februári 2018 veľká väčšina respondentov (88 %) považuje za dôležité posilniť úlohu poľnohospodárov v rámci potravinového reťazca. Až 96 % respondentov verejnej konzultácie o modernizácii spoločnej poľnohospodárskej politiky, ktorá sa uskutočnila v roku 2017, súhlasilo s tvrdením, že jedným z cieľov spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ by malo byť zlepšenie postavenia poľnohospodárov v hodnotovom reťazci vrátane odstránenia nekalých obchodných praktík.

Návrhy vychádzajú z existujúceho dobrovoľného kódexu osvedčených postupov v dodávateľskom reťazci, ktorý je známy ako [Iniciatíva dodávateľského reťazca](#) (Supply Chain Initiative - SCI). SCI vytvorilo v roku 2013 sedem združení na úrovni EÚ, ktoré zastupujú potravinársky a nápojársky priemysel, výrobcov značkových potravín, maloobchodný sektor, malé a stredné podniky a obchodníkov s poľnohospodárskymi výrobkami. SCI je výsledkom [fóra na vysokej úrovni na zlepšenie fungovania potravinového reťazca](#) založeného v roku 2010 pod vedením Komisie, ktorého cieľom je pomôcť rozvíjať politiku v odvetví výroby potravín a nápojov a prispieť k lepšiemu fungovaniu potravinového reťazca.

Ďalšie informácie

[Návrh Komisie týkajúci sa boja proti nekalým obchodným praktikám v potravinovom reťazci](#)
[OZNAM: Boj proti nekalým obchodným praktikám v potravinovom reťazci](#)